



Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XXV. De Peculio Clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

cleras possident, sine illorum consensu, quamdiu vivunt, ijs privari non debeant, *n. 17. & 18.* Præterea Hospitalarij possunt, domum suam donando, subijcere alteri Ecclesiæ, vel loco Religioso, *n. 19. & 20.* Ubi respondetur ad objectionem. Episcopus, si in Dicecesi sua Monasterium construere velit, & de rebus Ecclesiæ suæ illud dotare, non plus dare eidem potest, quam partem quinquagesimam: centesimam autem census Ecclesiæ suæ, si ex seculari Ecclesiâ velit facere Monasterium, vel in ea sepulchrum sibi eligere, *n. 21.* Deducuntur hinc quædam corollaria, *n. 22. & 23.* Si Episcopus, cum consensu Patroni, Ecclesiâ aliquam conferat Religiosis, tum Patronus censetur illi cõferre, quod suum est, scilicet Jus patronatus: Episcopus verò donare voluisse, quod ex temporalibus provenitibus in illa Ecclesiâ obtinet: ad quam donationem tamen requiritur consensus Capituli, *n. 24. & seq.*

§. V. *Qualis in dubio interpretatio fieri debeat donationis, & quando præsumi possit donatio?*

ASSERTIO I. Latissima est interpretatio facienda in donationibus, & ideo clausula onerosa post multas donationes apposta, ad proximam donationem tantum referenda est, *nu. 26. & seq.* Idque explicatur, *nu. 28. & seq.* Excipi debet, nisi donatio, vel alia gratia cedat in præjudicium tertij, vel derogat Juri communi, tunc enim non latè interpretari oportet, *nu. 30.* Aff. 2. Regula generalis est, donationem non præsumi, quando alia interpretatio, vel conjectura fieri potest: sunt tamen plures casus, in quibus donatio præsumitur, *nu. 31.*

§. VI. *An, & quando donatio inter vivos revocari possit ob ingratitudinem?*

ASSERTIO I. Donatio inter vivos semel ritè perfecta, nudo pacto, seu consensu, etiam traditione nondum factâ, regulariter revocari non potest: nisi in tribus casibus, *num. 32.* Aff. 2. Donatio inter vivos, propter ingratitudinem donatarij erga donantem, in quatuor casibus revocari potest, *n. 33.* Primus casus est, si donatarius manus violentas in donatorem iniiciat: Secundus est, si verbis injuriis eum afficiat: Tertius est, si grave damnum ei inferat in bonis suis externis: Quartus est, si insidias vitæ ipsius struat, *n. 34.* An præter prædictas, etiam ob alias causas ingratitudinis majores, vel æquales, revocari possit donatio? *n. 35.* Porro donatio ob ingratitudinem non revocatur, ipso jure: sed revocanda est per sententiam Judicis, postquam repeti possunt etiam fructus rei donatæ, & omnia, quæ donata sunt, saltem quatenus adhuc sunt penes donatarium, *nu. 36.* Aff. 3. Sunt tamen quædam donationes, quæ ob ingratitudinem revocari non possunt. Veluti primò. Donatio remuneratoria meritorum, vel ob causam facta. Secundò donatio facta Ecclesiæ, Monasterio, vel alij pio loco, ob ingratitudinem Prælati, seu Administratoris, vel Capituli, vel etiam utriusque simul revocari non potest. Tertio. Dos, quæ data fuit à patre filiæ, vel etiam ab extraneo, non potest revocari ob ingratitudinem ipsius, vel mariti. Quarto. Collator Beneficij non potest revocare collationem, ob ingratitudinem Beneficij in ipsum commissam, *n. 37.* Aff. 4. Si Donator scivit, ingratitudinem erga se commissam esse à donatario, & tacuit, ipso mortuo, ejus hæres, sive successor illam revocare non potest: quod tamen aliqui limitant, nisi donans ignoraverit, ingratitudinem

in se à donatario commissam esse, vel morte præventus, aut impeditus revocare non potuit, cum vellet, tum enim jus revocandi transit ad hæreses donatoris, *n. 38.* Postremò renunciatio, sive pactum de nō revocando donationem, ob ingratitudinem donatarij facta, non valet, & si talis donatio juramento sit firmata, adhuc revocari poterit, nō obstante juramento, *n. 39.*

§. VII. *De alijs duabus causis revocandi donationem inter vivos, ob supervenientiam liberorum, & inofficiosam donationem.*

ASSERTIO I. Si quis liberos non habens, omnia bona, vel partem eorum donavit, & postea liberos, præter spem suscipiat, talis donatio revocari potest, *n. 40.* Idque procedit, etiam si pars tantum notabilis, etiam infra dimidium bonorum fuerit donata, donatio talis revocari potest, tamen si unus tantum filius inopinatò sit natus, *n. 41.* In quibus casibus donatio ob filios postea natos, revocari non potest. Primò. Si donator expressè juri illi revocandi renunciavit, *num. 42.* Secundò, donatio facta Ecclesiæ, vel ob aliam piam causam, non revocatur in totum: sed tantum usque ad legitimam partem filijs debitam, *n. 43.* Tertio. Donatio remuneratoria, vel ob aliam causam facta, in favorem donantis, revocari potest ob supervenientiam liberorum, *n. 44.* Quarto. Tota donatio revocatur, si postea nascantur liberi legitimi, non autem illegitimi, *n. 45.* Aff. 2. Revocatur præterea donatio inofficiosa, quæ facta est contra officium pietatis paternæ in filios, *n. 46.* An etiam donatio inofficiosa facta extraneæ personæ? *n. 47.* Sicut liberis descendentes, ita etiam parentibus ascendentibus competit jus revocandi donationem factam à liberis, usque ad legitimam portionem, ipsis debitam, *n. 48.* Revocatur autem ob supervenientiam liberorum solum donatio propriè dicta, per quam alienatur jus acquisitum: non autem illa, per quam remittitur jus nondum acquisitum, *n. eod.*

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQVIS.

c. 1. n. 31.	c. 6. n. 26. & plurib. seq.
c. 2. n. 8.	c. 7. n. 24. & seq.
c. 3. n. 13. & seq.	c. 8. n. 19. & seq.
c. 4. n. 17. & seq.	c. 9. n. 21. & duob. seqq.
c. 5. n. 11. & seq.	c. 10. & ult. num. 33. & seq.

TITULUS. XXV.

DE PECULIO CLERICORUM.

Quid sit peculium, & quod triplex? Peculium filijfam. est quadruplex, profectitium, adventitium, castrense, & quasi castrense, *n. 1.* Peculium Clericorum, seu Beneficiorum secularium est triplex, patrimoniale, quasi castrense, & profectitium eorum bonorum, quæ specialiter assignata sunt Clericis, tanquam Beneficia, *n. 2.*

§. I. *An Clerici sint veri domini bonorum, ac reddituum Ecclesiasticorum, quos ratione Beneficij percipiunt etiam superfluum: an verò eorum administratores tantum?*

Certum est primò. Quòd Clerici seculares sunt veri domini bonorum suorum patrimonialium, & de illis liberè disponere possunt. Deinde Clerici habent etiam verum, & absolutum dominium bonorum, quasi patrimonialium, quæ in Clericatu acquisiverunt, sed

sed non ex titulis, & Beneficijs Ecclesiasticis, de quibus etiā liberè disponere possunt inter vivos, vel per ultimam voluntatem, n. 3. Aff. 1. Episcopi, Canonici, & Rectores Ecclesiarum, alique Clerici Beneficij acquirunt dominium fructuum, quos ex bonis Ecclesiasticis percipiunt, ita, ut si Clericus Beneficiarius ex redditibus necessarijs ad vitæ sustentationem sibi aliquid detrahat, possit de illo liberè disponere: etiam ad causas profanas, n. 4. Aff. 2. Probabilius est, quod Clerici Beneficij sæculares, non sunt meri dispensatores, seu administratores: sed acquirunt dominium reddituum beneficialium, etiam superfluum, restrictum tamen, quia obligationem annexam habent, eos expendendi in pios usus, n. 5.

§. II. Utrum Clerici Beneficij ex lege justitia teneantur redditus superfluos Beneficiorum erogare in pios usus: an verò ex alia lege, vel præcepto, sine onere restitutionis?

Duplex est sententia, prima antiquorum omnium ferè Canonistarum, & plurium Theologorum, Prælatos, aliosque Clericos Beneficiarios ex justitia obligari, redditus, quos ex bonis Ecclesiasticis, qui ultra congruā vitæ sustentationem supersunt, percipiunt, in pauperes, vel alias pias causas expèdere debere, alioquin ad restitutionem faciendam, illos obligari, n. 6. Eaque probatur primò, n. 7. Probatur secundò, n. 8. Probatur tertio, n. 9. 10. & 11. Probatur quarto, n. 12. Probatur ultimo, n. 13. Altera sententia, & opposita est Theologorum recent. qui tenent, tales Clericos peccare quidem mortaliter, si redditus hujusmodi superfluos in profanas causas expendant: non tamen obligari ad restitutionem, n. 14. Sed prior sententia est verior, & in praxi suadenda. Deducuntur quædam corollaria ex prima sententia, n. 15.

§. III. Ad quem pertineant bona acquisita à Clerico Beneficario, & meliorationes factæ in rebus Ecclesiæ, num ad Ecclesiam: an verò ad ipsum Beneficiarium?

ASSERTIO I. Si Prælati, vel Rector Ecclesiæ, vel Beneficiarius, tempore accepti Beneficij, nullum patrimonium habuit, vel tenuit, præsumendum est, bona postea ab ipso acquisita, ex redditibus Ecclesiasticis acquisita fuisse, adeoque ad Ecclesiam spectare, post mortem Beneficij, n. 16. Idque declaratur n. 17. & seq. Aff. 2. Quod Episcopus, vel alius Beneficiarius comparavit ex bonis, & redditibus Ecclesiasticis, vel intuitu Ecclesiæ acquisitis, ea ad Ecclesiam pertinere censentur, & Ecclesiæ relinqui debent, n. 19. & 20. Aff. 3. Quæ Prælati, seu Rector Ecclesiæ, etiam alieno nomine comparavit, ea acquiruntur Ecclesiæ, illique relinqui debent, n. 21. Idque specialiter statutum est in favorem Ecclesiæ, sicut & minoris, vel pupilli, vel militis Jure Civili, n. 22. Episcopus, vel Rector Ecclesiæ, de ijs, quæ emit ex redditibus Ecclesiasticis, instrumentum emptionis conficiat, in quo contineatur, ea ad Ecclesiam pertinere, alioquin ab Ecclesiæ administratione amovendus est, n. 23. Aff. 4. Meliorationes, quas Rector Ecclesiæ, vel alius Beneficiarius facit in terris ad Ecclesiam pertinentibus, ipse percipere potest, quamdiu vivit, etiam si Beneficio cedat: post mortem verò non potest illas alteri relinquere in Testamento, vel ab intestato: nisi Episcopus alicui eas assignet, pro servitijs Ec-

clesiæ præstitis, n. 24. & seq. In quibus Clericus Beneficiarius differat ab usufructuario? n. 26.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQVIS.	c. 3. n. 19. & seq.
c. 1. n. 16. & seq.	c. 4. n. 21. & seq.
c. 2. n. 23.	c. 5. & ult. n. 24. & seq.

TITULUS XXVI.

DE TESTAMENTIS, ET ULTIMIS voluntatibus.

SECT. I. De definitione, ac divisione Testamenti, & solemnitatibus ad illam requisitis.

§. I. Quid, & quomplex sit Testamentum, & quæ solemnitates requirantur ad illud, spectato Jure Communi Civili?

ASSERTIO I. Testamentum est voluntatis nostræ justa sententia, de eo, quod quis post mortem suam fieri vult, n. 1. Ubi etiam explicatur ea definitio. Aff. 2. Testamentum aliud est perfectum, sive solenne: aliud imperfectum, sive minus solenne: rursum aliud Testamentum scriptum, aliud nuncupativum, n. 2. Aff. 3. Quænam solemnitates requirantur ad valorem Testamenti solennis in scriptis? n. 3. & 4. Aff. 4. Ad Testamentum nuncupativum pauciores solemnitates requiruntur, de quibus n. 5. Et quænam sit differentia inter Testamentum solenne in scriptis, & nuncupativum? n. 6. Quomodo Codicillus differat à Testamento, n. 7.

§. II. An solemnitates Juris Civiles requirantur etiam ad Testamentum, spectato Jure Canonico?

Respon. non requiri: sed Testamentum factum coram duobus testibus, & Parocho, validum esse Jure Canonico, sive ad causas pias, sive profanas, n. 8. & 9. Testes requiruntur, non tantum ad probationem Testamenti: sed etiam ad substantiam, & valorem illius, etiam de Jure Canonico, n. 10. Probabile est, quod spectato Jure Communi, Clerici etiam in Terris Imperij aliorumque Regnorum, possint condere Testamenta, secundum formam Juris Canonici etiam ad causas profanas: in praxi tamen in Imperio Romano usu receptum est, ut in causis profanis secundum formam Juris Civiles, Testamenta facere debeant, alioquin ea sunt invalida, n. 11. Valde probabile est, etiam secundum Jus Canonicum, in Testamento ad causas profanas, testes debere esse mascululos, & rogatos, alioquin invalidum fore, n. 12.

§. III. An, sicut Testamentum, sine solemnitatibus Juris positivo requisitis, factum ad causam profanam, in foro externo, est invalidum: ita etiam sit invalidum in foro conscientie?

Duplex est sententia. Prima affirmat, Testamentum minus solenne, condita ad causas profanas, esse valida in foro conscientie. Altera opposita ait, Testamentum hujusmodi in foro externo irritata esse etiam invalida in foro conscientie. Tertia est media, nempe Testamenta minus solennia non esse irrita, ipso Jure, in foro conscientie: posse tamen rescindi per sententiam Judicis, ad petitionem hæredis ab intestato, n. 13. Aff. 1. In hac re certum est, posse per Legem humanam, Ecclesiasticam, vel Civilem irritari